

Crna Gora
ZAŠTITNIK/CA LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA CRNE GORE

Primljeno neposredno _____ poštom (obično _____
preporučeno) 23. 05 2024 god. u _____ sa _____
priloga. Predato poštom preporučeno dana _____
Primljene vrijednosti _____
Broj upisnika _____ Podgorica, 23. 05. 2024.

Radnik za prijem
MILOS MARKOVIC

Vlada Crne Gore
Predsjedniku, gospodinu Milojku Spajiću
Ministarki kulture i medija, gospođi Tamari Vujović

Predmet: Inicijativa da se novim zakonskim okvirom osigura da RTCG postane istinski javni servis svih građana Crne Gore

Poštovani predsjedniče Vlade Crne Gore,
Poštovana ministarko kulture i medija,

pozivamo Vas i sve ministre u Vladi Crne Gore da novim Zakonom o RTCG osigurate da se novim zakonskim rješenjima omogući da RTCG postane istinski javni servis svih građana.

Takođe, pozivamo Vladu da zakonskim rješenjima omogući da se neposredno nakon očekivanog brzog usvajanja u Skupštini Crne Gore, obavi imenovanje novih članova/ica Savjeta RTCG i generalnog direktora.

Koristimo priliku da Vam ukažemo da su predstavnici organizacija civilnog društva koje su participirale u radnoj grupi za izradu medijskih zakona dale punu podršku rješenjima koja se nalaze u nacrtu medijskih zakona a koja se odnose na nove procedure izbora članova Savjeta iz reda NVO, povećanje broja članova Savjeta sa sadašnjih 9 na 11, kao i dodatno pooštavanje opštih kriterijuma za same članove Savjeta kao i za izbor i razrješenje generalnog direktora.

Podnosioci ove inicijative daju podršku najnovijoj verziji nacrtu Zakona o RTCG (Zakon o nacionalnom javnom emiteru – javnom medijskom servisu Crne Gore) koji propisuje jasne uslove za izbor članova Savjeta RTCG, a njima se traži VII-1 nivo stručne spreme i 10 godina radnog iskustva, dok se za generalnog direktora traži da ima VII-1 nivo stručne spreme i najmanje 10 godina radnog iskustva. Takođe, nacrtom Zakona o RTCG predviđeno je da se broj članova Savjeta RTCG poveća sa sadašnjih 9 na 11. Dodatno, nacrtom Zakona je predviđena procedura izbora članova Savjeta RTCG kojom se ograničava neprimjereni uticaj političkih partija na proces izbora članova Savjeta na način što predstavnici NVO u ovom tijelu neće biti birati od strane poslanika/ca u Administrativnom odboru u Skupštini, već će ih birati upravo NVO koje ispunjavaju zahtjevne kriterijume kojima dokazuju svoj aktivizam. Ove odredbe, i pooštavanje kriterijuma za izbor članova Savjeta, treba da vode većoj samostalnosti Savjeta RTCG, a posljedično i većoj samostalnosti menadžmenta RTCG.

Vjerujemo da su zakonska rješenja koja su sadržana u sadašnjem propisu donijetom u julu 2020. godine loša jer su omogućila da predstavnike NVO u skupštinskom Administrativnom odboru biraju poslanici trenutne većine. Podsjećamo Vas da je od usvajanja prvog Zakona o RTCG usaglašenog sa EU praksama (2002. godine) pravo imenovanja predstavnika NVO pripadalo isključivo samim NVO iz propisanih kategorija (ljudska prava, mediji, zaštita životne sredine, kultura itd...) a ne nikako poslanicima jer bi se na taj način omogućio neprimjereni politički uticaj na rad Savjeta RTCG a onda posljedično i na kompletnu uređivačku politiku javnog medijskog servisa.

Nova rješenja sadržana u nacrtu zakona predviđaju da u procesu imenovanja mogu učestvovati samo NVO koje ispunjavaju kriterijume da su registrovane najmanje tri godine prije raspisivanja poziva za izbor članova Savjeta, da su u prethodne tri godine imale godišnje budžete najmanje 3000 eura od

kojih su najmanje 2000 eura bile namijenjene za projekte u oblasti u kojoj predlažu kandidata. Ovim rješenjima se zapravo daje mogućnost aktivnim NVO da učestvuju u predlaganju svojih predstavnika u Savjetu RTCG.

Čista je manipulacija koja se kontinuirano plasira putem medija iz krugova pojedinih klijentelističkih NVO da o članovima Savjeta iz reda NVO odlučuje puki broj „potpisa“ NVO. To nije tačno jer samo one NVO koje su aktivne (što dokazuju godišnjim finansijskim izvještajima koji se objavljuju na web sajtu Poreske uprave) i koje imaju godišnje budžete najmanje 3000 eura mogu učestvovati u predlaganju kandidata NVO.

Političke partije u Administrativnom odboru ne treba da odlučuju o predstavnicima NVO isto kao što ne odlučuju o predstavnicima Privredne komore ili udruženja poslodavaca ili Crnogorskog olimpijskog komiteta itd...

Samo predstavnici NVO koje su imenovala same NVO imaju legitimitet da zastupaju interese javnosti jer ukoliko ih imenuju partije onda će morati da zastupaju interese partija.

Aktuelno zakonsko rješenje je zapravo bilo fingiranje učešća NVO u procesu imenovanja članova Savjeta RTCG jer su se birali na osnovu tri kriterijuma: podrške NVO, utisaka sa intervju sa poslanicima i biografije kandidata. U praksi je to značilo da se proces izbora sveo na volju većine političkih partija i njihove međusobne dogovore unutar Administrativnog odbora. Oni koji hoće da se zadrži ovakva procedura žele da prave dogovore sa političkim partijama kako bi bili izabrani u Savjet a ne sa NVO koje treba da im ukažu povjerenje.

Takođe, smatramo dobrim rješenje iz nacrtu zakona kojim se pooštavaju opšti uslovi za sve članove Savjeta (uključujući i predstavnike NVO) a kojim se traži VII-1 nivo stručne sprema i 10 godina radnog iskustva jer se u ključno upravljačko tijelo RTCG moraju naći osobe koje imaju dokazano radno iskustvo u oblastima od značaja za rad RTCG (mediji, parvo, ekonomija...). Veća je vjerovatnoća da će ljudi sa dužim radnim iskustvom donositi odluke koje su u interesu javnosti.

Nadalje, smatramo dobrim rješenjem iz nacrtu Zakona o RTCG zadržavanje opštih uslova za izbor generalnog direktora RTCG kojim se i sada propisuje da ima VII-1 nivo stručne sprema i najmanje 10 godina radnog iskustva.

Ukoliko Vlada odluči da smanji broj potrebnih godina radnog iskustva za generalnog direktora sa sadašnjih 10 na 5, onda će svima biti jasno da se mjesto generalnog direktora već unaprijed dogovorilo kao bi se dovela na ovo mjesto osoba spremna na trgovonu sa političkim partijama.

Posljedica izbora članova Savjeta iz reda NVO po zakonu kojeg je donio u julu 2020. godine DPS a primijenila u aprilu 2021. godine tadašnja nova skupštinska većina, je sadašnji sastav Savjeta koji je dva puta nezakonito birao generalnog direktora i koji je pod jakim partijskim uticajem.

Sadašnji Savjet je izabran u proceduri koja je omogućila snažan uticaj političkih subjekata preko Administrativnog odbora Skupštine Crne Gore, koji su prema svojim političkim preferencama birali predstavnike NVO, a oni čine 4 od 9 članova Savjeta. Takav Savjet je dva puta protivzakonito izabrao generalnog direktora RTCG, što su potvrdile sudske presude, jedna pravosnažna i dvije presude Osnovnog suda.

Vlada Crne Gore treba da shvati da NVO ne žele da o njihovim predstavnicima odlučuju predstavnici političkih partija jer onda takvi članovi Savjeta nisu predstavnici NVO već predstavnici političkih partija, kao što je to slučaj u aktuelnom Savjetu.

Podsjećamo Vas da upravo iz ovog razloga samo manji broj kredibilnih NVO učestvovao u procesu imenovanja članova Savjeta RTCG u aprilu 2021. godine. Ako je namjera Vlade da ponovo isključi iz

ovog procesa sve kredibilne NVO i pravi dilove sa klijentelističkim NVO, onda će pribjeći izmjenama nacrta Zakona o RTCG i zadržati model kojeg je pripremio DPS u julu 2020. godine sa istim ciljem.

Vjerujemo da povećanje broja članova Savjeta RTCG sa 9 na 11 (kako je to bilo u Zakonu o RTCG iz 2002. godine) otežava nagodbe i dogovore unutar manjeg broja članova i stvara veće šanse za donošenje odluka u interesu javnosti. Takođe, smatramo dobrim i rješenje iz nacrta zakona kojim se kao subjekt ovlašten za predlaganje člana Savjeta uvodi Advokatska komora čiji predstavnik treba da doprinese da se u Savjetu osigura viši stepen poznavanja pravnih procedura i smanje greške u primjeni propisa.

Ono sa čime nismo saglasni u nacrtu Zakona o RTCG je početak primjene dijela propisa koji se odnosi na momenat izbora novih upravljačkih struktura. Ministarstvo predviđa da se primjena zakona praktično odgodi za tri godine kako bi sadašnji Savjet i menadžment RTCG završili mandat. Time Ministarstvo demonstrira neprimjeren ignorantski odnos prema gorućim problemima i svjesno obesmišljava potrebne promjene koje treba da indukuju novi medijski zakoni.

Podsjećamo da proces izmjena medijskih zakona traje već skoro 30 mjeseci, kao i da su ključni zahtjevi Evropske unije i Savjeta Evrope da se poveća samostalnost u radu upravljačkih organa RTCG i Agenciji za elektronske medije (AEM). To su obaveze države Crne Gore u procesu pristupanja EU. Konačno usvajanje ovih zakonskih tekstova se očekuje u narednih mjesec dana.

Nadamo se da Vlada neće iskoristiti pozitivan odnos unutar struktura Evropske unije i da u susret dobijanja IBAR-a neće pribjeći predlaganju zakonskih rješenja kojima se RTCG ponovo stavlja pod punu kontrolu političkih partija.

Cijenimo da nema nijednog valjanog argumenta da se za tri godine odgodi izbor svih upravljačkih struktura RTCG, jer je to jedini način da se stvore preduslovi kako bi se ova institucija oslobodila partijskog uticaja i profesionalizovala u istinski javni servis.

Kršenje zakona i ignorisanje sudskih presuda u RTCG ne može biti doprinos poziciji Vlade koja tvrdi da je posvećena evropskim integracijama i vladavini prava. Stoga, pozivamo Vladu i Ministarstvo kulture i medija da uvaži ovaj zahtjev civilnog sektora i u konačnu verziju predloga Zakona o RTCG uvrste odredbe kojima se omogućava primjena zakona odmah nakon njegovog usvajanja.

Podnosioci inicijative:

U ime podnosioca

1. Media centar, Goran Đurović
2. Sindikat medija Crne Gore, Radomir Kračković
3. Unija slobodnih sindikata Crne Gore, Srđa Keković
4. Centar za istraživačko novinarstvo CIN-CG, Milka Tadić Mijović
5. Akcija za ljudska parava, Tea Gorjanc Prelević
6. Institut za medije Crne Gore, Olivera Nikolić
7. NVO Juventas, Ivana Vujović
8. Centar za građansko obrazovanje (CGO), Daliborka Uljarević
9. NVO Prima, Aida Perović,
10. Asocijacija SPEKTRA, Jovan Ulićević
11. Centar za monitoring i istraživanja (CeMI), Zlatko Vujović
12. Savez za jednaka prava LGBTI osoba ERA, Danijel Kalezić
13. Crnogorski ženski lobi, Aida Petrović

14. Crnogorska LGBTIQ asocijacija Kvir Montenegro, Staša Baštrica
15. Društvo crnogorskih izdavača, Vladimir Vojinović
16. Centar za ženska prava (CŽK), Maja Raičević
17. Centar za razvoj nevladinih organizacija (CRNVO), Zorana Marković
18. Unija mladih preduzetnika Crne Gore, Uroš Bulatović
19. NVO NADA-Herceg Novi, Marina Vuksanović
20. NVO Udruženje roditelja djece sa teškoćama u razvoju - Podgorica
21. NVO Udruženje za afirmaciju i podršku mladima - Podgorica
22. NVO Udruženje za podršku djeci sa teškoćama u razvoju i njihovim porodicama Crne Gore - Podgorica
23. NVO Vuča - Berane
24. NVO Vunov lom – Berane
25. Nevladina fondacija - "Pomoć - akcija za sjever CG", Andrijevića
26. NVO " Stečajci u Crnoj Gori", Berane
27. NVO SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja Bijelo Polje
28. NVO Manifest
29. Bjelopoljski savez Nevladinih organizacija
30. NVO Evropski omladinski centar Crne Gore
31. NVO Agro centar
32. NVO Bjelopoljski demokratski centar
33. Udruženje za zaštitu prava radnika i nezaposlenih lica Opštine Bijelo Polje
34. NVO E-Roma
35. Udruženje Roma Novi put
36. NVO Demokratski progres
37. NVO Zelena akcija
38. NVO Ekološko društvo, Breznica

